

ΕΜΠΑΡΓΚΟ ΕΩΣ ΤΕΤΑΡΤΗ 24/2/2016 ΣΤΙΣ 00.01πμ

Τετάρτη, 24 Φεβρουαρίου 2016

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

Απόσπασμα της Ετήσιας Έκθεσης 2015 που αφορά στην Ελλάδα

ΕΛΛΑΔΑ

Η δραματική αύξηση στις αφίξεις των αιτούντων άσυλο και των παράτυπων μεταναστών στα νησιά του Αιγαίου οδήγησε ένα ήδη αναποτελεσματικό σύστημα πρώτης υποδοχής σε σημείο κατάρρευσης. Οι συλλογικές απελάσεις συνεχίστηκαν στα Ελληνο-Τουρκικά σύνορα. Οι αναφορές για βασανιστήρια και κακομεταχείριση, όπως επίσης και για υπερβολική χρήση βίας από την αστυνομία συνεχίστηκαν. Ένας νόμος που επεκτείνει το σύμφωνο συμβίωσης στα ομόφυλα ζευγάρια ψηφίστηκε στο τέλος του χρόνου.

Υπόβαθρο

Στο τέλος Ιουνίου, η κυβέρνηση επέβαλε ελέγχους κεφαλαίου στις τράπεζες, ενώ σε δημοψήφισμα τον Ιούλιο το 61,3% των ψηφοφόρων απέρριψε ένα αυστηρό πλάνο διάσωσης από τους δανειστές της Ελλάδας. Αμέσως μετά, έχοντας ήδη διανύσει αρκετούς μήνες εντατικών διαπραγματεύσεων, η κυβέρνηση συμφώνησε σε ένα νέο πλάνο διάσωσης με τους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ εξέφρασε την ανησυχία της για τη σοβαρή επίπτωση που έχει η οικονομική κρίση ως προς το δικαίωμα στην εργασία, στην κοινωνική ασφάλιση και στην υγεία σε συγκεκριμένες ομάδες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Η δίκη των 69 ατόμων, συμπεριλαμβανομένων του αρχηγού, των βουλευτών και υποστηρικτών της Χρυσής Αυγής, ξεκίνησε τον Απρίλιο. Οι κατηγορούμενοι παραπέμφθηκαν σε δίκη για τη συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και για μια σειρά άλλων κατηγοριών που περιλαμβάνουν πολλές ρατσιστικές επιθέσεις και τη δολοφονία του αντιφασίστα μουσικού Παύλου Φύσσα το 2013. Το Σεπτέμβριο, ο αρχηγός του κόμματος, Νίκος Μιχαλιόλακος, παραδέχτηκε σε συνέντευξή του στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ότι το κόμμα του έχει την πολιτική ευθύνη για τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Τον ίδιο μήνα, το κόμμα έλαβε την τρίτη θέση στις βουλευτικές εκλογές και εξέλεξε 18 βουλευτές.

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, ΑΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Περισσότεροι από 851.319 πρόσφυγες, αιτούντες-άσυλο και μετανάστες διέσχισαν τη θάλασσα για να φτάσουν στα νησιά του Αιγαίου κατά τη διάρκεια αυτής της χρονιάς. Την ίδια περίοδο, περισσότερα από 612 άτομα, συμπεριλαμβανομένων και πολλών παιδιών, έχασαν την ζωή τους ή αγνοούνται καθώς οι βάρκες στις οποίες επέβαιναν ανατράπηκαν εν πλω. Οι συλλογικές απελάσεις από την αστυνομία συνεχίστηκαν στα Ελληνο-Τουρκικά χερσαία σύνορα. Αρκετοί πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο ανέφεραν περιστατικά βίαιων απωθήσεων. Οι απωθήσεις συνεχίστηκαν και στη θάλασσα. Έντεκα περιστατικά απωθήσεων αναφέρθηκαν ως συμβάντα στα Ελληνο-Τουρκικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα μεταξύ Νοεμβρίου 2014 και έως τα τέλη Αυγούστου 2015. Τον Οκτώβριο, ο Εισαγγελέας του Εφετείου της Θεσσαλονίκης έδωσε εντολή στη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Αστυνομίας

να διεξάγει έρευνα σε σειρά από αναφορές-εκθέσεις ΜΚΟ, οι οποίες αφορούσαν συλλογικές απελάσεις προσφύγων και μεταναστών από την αστυνομία στον Έβρο. Τον Ιούλιο, ψηφίστηκε νέος νόμος (νόμος 4332/2015), ο οποίος θέτει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της Ελληνικής ιθαγένειας σε παιδιά μεταναστών.

Συνθήκες υποδοχής

Το ήδη αναποτελεσματικό σύστημα πρώτης υποδοχής αποδείχθηκε ανίκανο να ανταποκριθεί στη δραματική αύξηση των προσφύγων και των μεταναστών που κατέφθαναν στα νησιά του Αιγαίου. Ο κακός προγραμματισμός, η αναποτελεσματική χρήση των χρηματοδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η βαθιά οικονομική κρίση όξυναν την ανθρωπιστική κρίση στα νησιά. Τοπικοί ακτιβιστές, εθελοντές, ΜΚΟ και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, προσπάθησαν να καλύψουν τα τεράστια κενά στις ανθρωπιστικές παροχές για τους πρόσφυγες.

Οι συνθήκες υποδοχής σε νησιά όπως η Λέσβος και η Κως ήταν απάνθρωπες. Οι ελλείψεις αφορούσαν σε αστυνομικό και λιμενικό προσωπικό, σε φαγητό και σε κακές συνθήκες υγιεινής. Η συντριπτική πλειοψηφία των νέων αφίξεων δεν είχε πρόσβαση στην Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής. Στα μέσα Οκτωβρίου, οι Ελληνικές αρχές καθιέρωσαν ένα πιλοτικό σχέδιο για τη διαλογή των νέων αφίξεων από τον ευρωπαϊκό οργανισμό για την διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (Frontex) και την Ελληνική Αστυνομία. Το 'hotspot' λειτούργησε στη Μόρια, στο κέντρο κράτησης μεταναστών της Λέσβου. Παρ' όλα αυτά οι συνθήκες υποδοχής παρέμειναν φριχτές.

Τα καταλύματα ήταν ανεπαρκή για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που κατέφθαναν στην Αθήνα, όπου εκατοντάδες άτομα, συμπεριλαμβανομένων οικογενειών, έμεναν για αρκετές ημέρες και νύχτες σε πάρκα και πλατείες της πόλης. Τον Αύγουστο οι αρχές ίδρυσαν ένα κέντρο υποδοχής στην περιοχή του Ελαιώνα, στην Αθήνα, για να παρέχουν προσωρινή στέγη στους νέο-αφιχθέντες. Τρία στάδια στην Αττική χρησιμοποιήθηκαν επίσης για την παροχή προσωρινής στέγης σε πρόσφυγες και μετανάστες/τριες όταν χρειαζόταν. Τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο, οι συνθήκες υποδοχής στον άτυπο καταυλισμό προσφύγων της Ειδομένης επιδεινώθηκαν σημαντικά αφότου οι αρχές στην ΠΓΔΜ επέβαλαν επιλεκτικό έλεγχο συνόρων στους αφιχθέντες πρόσφυγες και μετανάστες. Ο καταυλισμός εκκενώθηκε μετά από επέμβαση της αστυνομίας στα μέσα Δεκεμβρίου. Οι άνθρωποι που δεν τους επιτρεπόταν να διασχίσουν τα σύνορα μεταφέρθηκαν στην Αθήνα με λεωφορείο και τους προσφέρθηκε προσωρινή στέγαση σε ένα στάδιο.

Κράτηση αιτούντων άσυλο και μεταναστών/τριών

Τον Φεβρουάριο, οι Υπουργοί Μεταναστευτικής Πολιτικής και Προστασίας του Πολίτη προχώρησαν κάποια βήματα ως προς τη μεταρρύθμιση της πολιτικής αναφορικά με τη συστηματική και παρατεταμένη κράτηση των αιτούντων άσυλο και των παράτυπων μεταναστών. Πιο συγκεκριμένα, οι αρχές σταμάτησαν να εφαρμόζουν την ευρέως κατακριτέα πολιτική της επ' αόριστον κράτησης και απελευθέρωσαν έναν μεγάλο αριθμό αιτούντων άσυλο και παράτυπων μεταναστών και μεταναστριών που ήταν υπό κράτηση για περισσότερο από έξι μήνες.

Τα ασυνόδευτα παιδιά κρατούνταν συχνά μαζί με ενήλικες και παρέμεναν υπό κράτηση για αρκετές εβδομάδες υπό άθλιες συνθήκες. Οι συνθήκες στα κέντρα κράτησης μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων αστυνομικών τμημάτων, συχνά συνιστούσαν απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση. Στο τέλος του χρόνου, οι αρχές ξεκίνησαν να θέτουν υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών από το Μαρόκο, Τυνησία και Αλγερία για μεταναστευτικούς σκοπούς. Τα εμπόδια στην πρόσβαση ως προς τις διαδικασίες ασύλου παρέμειναν τόσο για κρατούμενους όσο και για μη κρατούμενους αιτούντες άσυλο.

ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι καταγγελίες για βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης απόμων, συμπεριλαμβανομένων προσφύγων και μεταναστών/τριών σε κέντρα κράτησης ή στο πλαίσιο επιχειρήσεων απώθησης, συνεχίστηκαν. Τον Σεπτέμβριο, δικηγόροι ανέφεραν ότι εννέα άτομα, μερικοί εξ' αυτών παιδιά, κακοποιήθηκαν από αστυνομικούς που ανήκουν στην ειδική ομάδα ΔΕΛΤΑ της αστυνομίας μετά τη σύλληψή τους στη γειτονιά των Εξαρχείων στην Αθήνα. Διερεύνηση ξεκίνησε από τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Αστυνομίας. Τον Απρίλιο, το Μεικτό Ορκωτό Δικαστήριο καταδίκασε δύο αστυνομικούς για τον βασανισμό του Χρήστου Χρονόπουλου τον Μάιο του 2007, ο οποίος έπασχε από ψυχική αναπηρία. Το Δικαστήριο επέβαλε ποινή κάθειρξης οκτώ ετών και στους δύο αστυνομικούς και ανέστειλε την ποινή τους μέχρι την εκδίκηση της έφεσης.

ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ

Οι καταγγελίες για υπερβολική χρήση βίας από την αστυνομία συνεχίστηκαν. Τον Αύγουστο, περισσότεροι από 2.000 πρόσφυγες κρατήθηκαν υπό απάνθρωπες συνθήκες στο δημοτικό στάδιο της Κω. Σύμφωνα με αναφορές που έγιναν γνωστές, η αστυνομία δεν ήταν σε θέση να διαχειριστεί το πλήθος και επέλεξε να το διασκορπίσει ψεκάζοντάς το με πυροσβεστήρες. Υπάρχουν επίσης αναφορές πως σε αρκετές περιπτώσεις μεταξύ του Αυγούστου και του Οκτωβρίου, τα ΜΑΤ στη Λέσβο έκαναν χρήση δακρυγόνων και ξυλοκόπησαν πρόσφυγες και μετανάστες που περίμεναν για τη διαδικασία ταυτοποίησής τους στο κέντρο κράτησης μεταναστών στη Μόρια και σε εκείνους που καταγράφονταν στο λιμάνι της Μυτιλήνης.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Εγκλήματα μίσους

Οι επιθέσεις με κίνητρο το μίσος ενάντια σε πρόσφυγες και μετανάστες συνεχίστηκαν. Τον Ιούλιο, ιδιοκτήτης φούρνου βρέθηκε ένοχος από το Εφετείο Κακουργημάτων του Πειραιά με τη κατηγορία της απαγωγής, της ληστείας και της πρόκλησης σοβαρής σωματικής βλάβης του Αιγύπτιου εργάτη Walid Taleb το 2012. Το Δικαστήριο επέβαλε στον κατηγορούμενο ποινή κάθειρξης 13 ετών και δύο μηνών. Τρεις άλλοι άντρες βρέθηκαν ένοχοι για συνέργεια και τους επιβλήθηκαν ποινές κάθειρξης με αναστολή. Στις 3 Σεπτεμβρίου, μια ομάδα 15- 20 αντρών- κατ' ισχυρισμόν μέλη της Χρυσής Αυγής- επιτέθηκαν σε πρόσφυγες στην Κω και απείλησαν ακτιβιστές. Η αστυνομία δεν έλαβε καμία δράση για να σταματήσει την ομάδα, ενώ τα ΜΑΤ ενεπλάκησαν μόνο αφού είχαν αρχίσει οι σωματικές επιθέσεις. Κατά τη διάρκεια του χρόνου, η ΜΚΟ Colour Youth, στο πλαίσιο του προγράμματος «Πες το σ' εμάς», κατέγραψε 73 περιστατικά εγκλημάτων μίσους εναντίων μελών της ΛΟΑΤΙ κοινότητας (σε σύγκριση με τα 22 περιστατικά που καταγράφηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2014). Στις 24 Σεπτεμβρίου, δυο άντρες κατηγορήθηκαν για επίθεση εναντίον διεμφυλικής γυναίκας σε μπαρ στη Θεσσαλονίκη και καταδικάστηκαν με ποινή φυλάκισης 19 μηνών. Έως το τέλος της χρονιάς, η έρευνα για την ομοφοβική και ρατσιστική επίθεση που έλαβε χώρα τον Αύγουστο του 2014 εναντίον του Κώστα, ενός Έλληνα υπηκόου και του συντρόφου του, δεν είχε καμία πρόοδο. Οι δράστες δεν έχουν έως σήμερα βρεθεί ούτε ταυτοποιηθεί.

Δικαιώματα λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων, διεμφυλικών και μεσοφυλικών ατόμων

Στις 22 Δεκεμβρίου, το Κοινοβούλιο πέρασε έναν νόμο που επεκτείνει το σύμφωνο συμβίωσης στα ομόφυλα ζευγάρια. Ο καινούργιος νόμος δίνει τη δυνατότητα στα ομόφυλα ζευγάρια να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα που παρέχονται στα παντρεμένα ζευγάρια, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων για έκτακτα ιατρικά θέματα και κληρονομικά δικαιώματα αλλά δεν εγγυάται το δικαίωμα τεκνοθεσίας και το δικαίωμα νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου.

Ρομά

Τα παιδιά Ρομά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαχωρισμό ή αποκλεισμό από την εκπαίδευση σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Ασπροπύργου, των Σοφάδων και της Καρδίτσας. Παρά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην υπόθεση «Λαβιδά και άλλοι κατά Ελλάδας», τα παιδιά Ρομά παρέμειναν σε ένα διαχωρισμένο, ξεχωριστό σχολείο στις Σοφάδες, μια κωμόπολη στην Κεντρική Ελλάδα. Τον Απρίλιο, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού εξέφρασε την ανησυχία του ως προς τις συνθήκες στέγασης στον καταυλισμό των Ρομά στα Σπάτα, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης ηλεκτρισμού και των επιπτώσεων της στην εκπαίδευση και την υγεία των παιδιών Ρομά.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, επανέλαβε τις ανησυχίες της ως προς τα υψηλά ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας και τα χαμηλά ποσοστά δίωξής τους, όπως επίσης και ως την υπο-εκπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική και δημόσια ζωή.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΕΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Η εναλλακτική πολιτική υπηρεσία παρέμεινε τιμωρητική και συνεχίζει να συνιστά διάκριση. Οι άντρες που αρνούνται τη στρατολόγηση και επίσης αρνούνται να πραγματοποιήσουν εναλλακτική πολιτική υπηρεσία, συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν κατηγορίες στο στρατιωτικό δικαστικό σύστημα για λιποταξία, αντιμετωπίζοντας ποινή κράτησης μέχρι και δύο χρόνια και άλλα σημαντικά πρόστιμα.

Για περισσότερες πληροφορίες και συνεντεύξεις:
Άννη Μητροπούλου Υπεύθυνη Τύπου και Επικοινωνίας
Τηλ. (210) 3600628 (εσωτ. 42) κιν. +30 6977695999
Email: press@amnesty.org.gr
www.amnesty.gr